

Susan E. Elliott-Johns (ur.)

**LEADERSHIP FOR CHANGE
IN TEACHER EDUCATION**
Voices of Canadian Deans of
Education

Sense Publishers, Rotterdam, 2015., 113 str.

Ova je knjiga zbirka od sedamnaest poglavlja što ih je objedinila i uredila dr. Susan E. Elliott-Johns, izvanredna profesorica na Sveučilištu Nipissing (Ontario, Kanada), istaknuta znanstvenica s profesionalnim interesom u istraživanju i praksi obrazovanja učitelja i vođenja u obrazovanju. Osnovna je ideja knjige prikazati svu složenost vođenja škola za obrazovanje kroz osobna i profesionalna iskustva predanih i kompetentnih pojedinaca. Autori pojedinih poglavlja problematiziraju ulogu dekana (voditelja u obrazovanju) u suvremenom obrazovanju učitelja ukazujući i na probleme njihove marginalizirane uloge.

U uvodnom poglavlju *Vodstvo za promjene u trenutnoj edukaciji učitelja: Zašto se usredotočiti na ulogu dekana u obrazovanju?* (**Leadership for Change in Contemporary Teacher Education: Why a Focus on the Role of Deans of Education?**), autorica Susan E. Elliott-Johns pojašnjava kako je cijeli projekt bio usmjeren na voditelje fakulteta za obrazovanje učitelja diljem Kanade, poglavito na njihove vizije o suvremenom obrazovanju učitelja u vremenu trenutnih obrazovnih reformi navodeći da u obrazovnom kontekstu, gdje obrazovanje učitelja zauzima visoko mjesto, dekani u obrazovanju imaju značajnu ulogu jer oni nisu samo administratori nego su i voditelji promjena na svojim sveučilištima. Namjera je autorice posredovati iskustva dekana u obrazovanju kako bi ta iskustva pomogla drugima u boljem razumijevanju obrazovanja učitelja i njihove uloge u vođenju obrazovnih promjena.

(Susan E. Elliott-Johns; Schulich School of Education; Nipissing University; Ontario, Canada)

U prvom poglavlju *Zajedno danas za budućnost društva: autohtono obrazovanje učitelja u Yukonu* (**Together Today for Society's Future: Indigenous Teacher Education in the Yukon**), autorica Deborah Bartlette govori o programu obrazovanja **učitelja koji se** provodi na Sveučilištu u Yukonu navodeći kako Yukon predstavlja specifičan kontekst za autohtono obrazovanje u Kanadi. Obrazovanje **učitelja za provođenje** programa integracije temelji se na razvijanju i razumijevanju svijesti o kulturi, tradiciji i povijesti prvih naroda te ga, prema mišljenju autorice, treba nastaviti provoditi u Yukonu i cijeloj Kanadi jer omogućuje punu participaciju prvih naroda u dominantnom društvu. (Deborah Bartlette;

Yukon College; Vice-President, Academic and Student Services; Former Dean, Yukon ; Native Education Teacher Education Program).

U drugom poglavlju *Utjecaj diferencijacije na obrazovanje učitelja u Ontariju* (**The Impact of Differentiation on Teacher Education in Ontario**), autorica Fiona Blaikie kritički sagledava utjecaj povećane diferencijacije na obrazovanje učitelja jer po mišljenju autorice povećane ovlasti koje se daju fakultetima mogle bi uz promjene kao što su identifikacija prema misiji, viziji, opsegu i svrsi dovesti i do promjena u financiranju javnih Sveučilišta. (Fiona Blaikie; Dean and Professor; Faculty of Education; Brock University; Ontario, Canada).

Autori Laurent Cammarata, Martine Cavanagh & Yvette d'Entremont u trećem poglavlju *Rekonstruiranje programa obrazovanja učitelja u kampusu Saint-Jean Sveučilišta u Alberti: Važnost uloge akademskih lidera* (**Restructuring the Teacher Education Program at the Campus Saint-Jean of the University of Alberta: The Importance of the Role of Academic Leaders**) donose primjer kako je obrazovni program na kampusu Saint-Jean (CSJ) uspješno odgovorio izazovu integracije međunarodnih studenata u obrazovnom sustavu Alberte jer je revidirani program osnažio razvoj jezične kompetencije te je kulturnim i jezičnim manjinama dao pravo na obrazovanje na materinskom jeziku. Ono što autori posebno naglašavaju jest učinkovita komunikacija učitelja na oba službena jezika te pozitivan odnos prema različitim dionicima u obrazovanju. Autori također naglašavaju kako su promjene ovog opsega zahtijevale blisku suradnju i dijeljenje vizije svih sudionika te je osobito značajna uloga dekana u obrazovanju jer se bez njihove vjere u uspjeh, ciljevi ne bi mogli ostvariti. (Laurent Cammarata, Martine Cavanagh, Yvette d'Entremont; Campus Saint-Jean, University of Alberta).

U četvrtom poglavlju *Istraživanje složenosti vodstva za obrazovanje učitelja* (**Exploring Complexities of Leadership for Teacher Education**), autorica Heather E. Duncan, postavši petom dekanicom u pet godina, problematizira učestale promje-

ne u vodstvu i zaključuje kako one mogu biti pozitivne i dovesti do svježih smjerala, no mogu utjecati i na smanjenje produktivnosti fakulteta i štetiti organizacijskoj kulturi. Autorica nadalje razmatra neke značajke revidiranog programa obrazovanja učitelja kao što su fleksibilnost, usmjerenost na učenika, iskustveni pristup učenju zaključujući da samo takav program može biti relevantan u trenutnoj društvenoj klimi kako bi zadovoljio potrebe drukčije generacije učenika. Prema njenom iskustvu, ostvarenje te vizije usko je povezano je s povjerenjem i angažmanom svih članova fakulteta, osobito dekana u obrazovanju. (*Heather E. Duncan; Brandon University; Manitoba, Canada*).

Autorica Kimberly Franklin u petom poglavlju *Refleksije na promjene vodstva u vjerski orijentiranom programu obrazovanja učitelja* (**Reflections on Change Leadership in a Faith-based Teacher Education Program**) iznosi kako je u svom radu kao dekanica iskusila obrasce interakcije koji su prepoznatljivi po poniznosti, tišini, pažnji i zahvalnosti te iz tog razloga cijelo poglavlje posvećuje nekim odlikama duha koje stvaraju uvjete za promjene. Na kraju zaključuje da samo ljudi duha mogu stvarno transformirati svijet. Stoga, piše autorica, ako zaista težimo mirnim, trajnim i smislenim promjenama, trebamo biti ljudi duha kojima je prioritet kvaliteta nad količinom rada. (*Kimberly Franklin, Faculty of Education, Trinity Western University Alberta, Canada*).

U šestom poglavlju *Vođenje u okruženju učenja u 21. stoljeću: Izazovi dekanata* (**Leading in the Twenty-first Century Learning Environment: Challenging the Deanship**), autorica Rosetta Khalideen ističe kako je rad dekana ispunjen kompliciranim problemima, suprotstavljenim interesima unutar i izvan sveučilišta, te su oni svakodnevno suočeni s previše zbunjujućih očekivanja. Transformiranje obrazovnih programa s ciljem pripreme studenata za život u globaliziranom svijetu 21. stoljeća zahtijeva, prema mišljenju autorice, mijenjanje organizacijske kulture, no tu se zbog sve većih birokratskih zahtjeva nailazi na prepreke. (*Rosetta Khalideen, Dean, Faculty of Professional Studies, University of the Fraser Valley British Columbia, Canada*).

U poglavlju *Učitelji koji žive u staklenim kućama ne bi trebali bacati kamenje: poziv na hitnu reformu Sveučilišta za obrazovanje učitelja* (**Teachers Who Live in Glass Houses Should Not Throw Stones: A Call for Urgent Reform of University Teacher Education**) autorica Jane E. Lewis ukazuje na činjenicu da globalizacija, nove tehnologije, izmijenjeno političko, ekonomsko i demografsko okruženje mijenja i obrazovne paradigme, što dovodi do potrebe preoblikovanja programa i drukčije pripreme učitelja. Njeno tridesetogodišnje iskustvo u obrazovnoj profesiji dovodi je do uvjerenja kako su učenje i vodstvo neraskidivo povezani pa unatoč promjenama i tehnologijama uvijek ostaje odnos među ljudima. U nastavku poglavlja autorica

problematizira (ne)postojanje vizije za vođenje učitelje tijekom sljedećih nekoliko desetljeća? (*Jane E. Lewis; Interim Dean, School of Professional Studies; Associate Professor, Education; Cape Breton University; Nova Scotia, Canada*).

Osmo poglavlje *Nove tehnologije i izazovi vodstva u obrazovanju učitelja* (**New Technologies and Leadership Challenges for Teacher Education**), autor Kris Magnusson, pozivajući se na Forbesov popis radnih mjesta koja nisu postojala prije 10 godina, ilustrirao je važnost javnog obrazovanja u pripremi mladih ljudi za nepoznatu i nepredvidivu budućnost. Mijenjanje postojeće obrazovne prakse u obrazovnu praksu povezanu s inovativnim poučavanjem i učenjem zahtijeva, prema mišljenju autora, također vrlo vješto vodstvo. (*Kris Magnusson; Faculty of Education; Simon Fraser University; British Columbia, Canada*).

U devetom poglavlju *Hodanje po užetu: Ostati uspravan u turbulentnim vremenima* (**Walking the Tightrope: Staying Upright in Turbulent Times**), autor David Mandzuk donosi svoje viđenje pokušaja odgovornog vođenja. Svoju ulogu dekana u obrazovanju metaforički naziva hodanjem po užetu te pritom misli na pokušaj uspostave ravnoteže vanjskih i unutarnjih pritisaka. Na kraju izražava bojazan kako sve manje njihovih kolega želi preuzeti vodeću ulogu na fakultetu i postavlja si pitanje *tko će biti voljan hodati po užetu u budućnosti?*

(*David Mandzuk; Faculty of Education; University of Manitoba; Manitoba, Canada*).

U desetom poglavlju *Reflektirati i djelovati na refleksiju i djelovanje: mobiliziranje obrazovanja učitelja za socijalnu pravdu* (**Reflecting and Acting on Reflection and Action: Mobilizing Teacher Education for Social Justice**), autor Ken W. McCluskey opisuje kako se kao dekan usmjerio na obrazovanje učitelja za socijalnu pravdu osposobljavajući učitelje za rad u području rizika, točnije za rad s ugroženom djecom i mladima. Opisujući nadalje tijek stvaranja obrazovnog programa, autor ističe važnost sudjelovanja svih zaposlenih koji su nakon promišljanja o svrsi i smislenosti vodstva zauzeli stav da fakultet treba preuzeti vodeću ulogu po pitanju općeg dobra. Na kraju zaključuje da su kao fakultet vrlo ponosni na ono što su dosad učinili i što su predvidjeli za budućnost te izražava nadu da će u budućnosti imati sve više prilika prezentirati svoja iskustva drugima. (*Ken McCluskey; Faculty of Education; The University of Winnipeg; Manitoba, Canada*).

U jedanaestom poglavlju *Raditi protiv pameti: Vodstvo za obrazovanje učitelja 21. stoljeća* (**Working against the Grain: Leadership for 21st Century Teacher Education**), James McNinch donosi promišljanja o programu obrazovanja učitelja te o ulozi dekana u kontekstu donošenja programa na fakultetu obrazovanja u Regini. Autor iznosi svoje uvjerenje kako ključna uloga vodstva za promjene u obrazovanju učitelja treba biti artikulirana u okviru socijalne pravde. Potencijalni problem vidi u

nacionalnim i globalnim programima koji se previše oslanjaju na neoliberalnu retoriku. Unatoč mogućim problemima, autor ukazuje da je obveza akademskih stručnjaka u odgojno-obrazovnim ustanovama doprinositi raspravi, kritici i istraživanjima. (*Ken McCluskey; Faculty of Education; The University of Winnipeg; Manitoba, Canada*).

U dvanaestom poglavlju *Izazov i složenosti u krajolicima promjene: Izgradnja učinkovitog partnerstva* (**Challenge and Complexity in Landscapes of Change: Building Effective Partnerships**), autorica Jacqueline Muldoon opisuje rekonstruiranje postojećeg programa na načelima obrazovnog partnerstva pri čemu je najveća odgovornost za stvaranje partnerskih odnosa pripadala vodstvu odnosno dekanu koji je trebao razumjeti kompleksne veze unutar vlastitog fakulteta i u vanjskom okruženju. Autorica također navodi da je okruženje povjerenja i poštovanja u kojem se pojedinci cijene zbog svojih ideja i svojeg sudjelovanja stvoreno zahvaljujući modelu suradničkog vođenja. Ističe kako je upravo sudjelovanje poticalo kretanje prema ciljevima, čak i kad su postojale različite ideje.

(*Jacqueline Muldoon; School of Education and Professional Learning; Trent University; Ontario, Canada*).

U trinaestom poglavlju *Voditi iznutra* (**Leading from Within**), autorica Karen Roland u ozračju brzog mijenjanja obrazovnog okruženja fokus stavlja na konzultativni pristup u vodstvu te kao polazište predlaže izgradnju odnosa. Obrazovanje učitelja vidi kao „mikrokozmos“ unutar veće promjene institucionalnog konteksta. (*Karen Roland; Faculty of Education; University of Windsor; Ontario, Canada*).

Četrnaesto poglavlje *Edukatori učitelja i dekan: izazovi, radosti, pokušaji i uspjesi* (**Teacher Educator and Dean: Challenges, Joys, Trials and Successes**), autorica Ann Sherman započinje predstavljanjem Programa obrazovanja nastavnika – „učitelj prije službe“. Način obrazovanja koji je opisala imao je, kako kaže autorica, mnogo pristaša i mnogo protivnika, **što je razumljivo kad znamo da** promjene programa za obrazovanje učitelja u konačnici imaju dalekosežne posljedice. Njena je vizija stvaranje inspirativnog okruženja u kojem će učenje i nastava buditi znatiželju. (*Ann Sherman; Faculty of Education; University of New Brunswick; New Brunswick, Canada*).

U završnom poglavlju *Uvidi skupljeni od dekana u obrazovanju* (**Insights Gleaned from the Voices of Deans in Education**) Susan E. Elliott-Johns, urednica knjige i autorica ovog poglavlja, navodi da je uvidjevši nedostatak relevantne literature te malo dostupnih istraživanja, pozvala dekane u obrazovanju diljem Kanade da podijele svoja iskustva o promjenama u obrazovanju učitelja. Vjeruje kako su nam njihova iskustva i promišljanja omogućila bolje razumijevanje prirode njihovog rada u kontekstu značajnih promjena, složenosti, nesigurnosti te kako se od njih moglo

mного naučiti. Autorica ukazuje na potrebu daljnjih istraživanja i smatra da treba više pažnje posvetiti pripremi i podršci dekanima u njihovom stalnom stručnom usavršavanju za održivo vodstvo kako u istraživanjima tako i u praksi.

Bogatstvo primjera iz različitih perspektiva omogućuje čitatelju daljnju kritičku raspravu o vodstvu i kompleksnim obrazovnim izazovima koji su svojstveni suvremenom obrazovanju učitelja. Tema je zanimljiva, suvremena i aktualna, pa bi ova knjiga mogla biti zanimljiva svima onima kojima je obrazovanje u središtu profesionalnog i stručnog interesa, odgojiteljima, učiteljima, ravnateljima, dekanima i kreatorima obrazovne politike.

Jadranka Stojković

studentica poslijediplomskog sveučilišnog doktorskog
studija odgojnih znanosti – pedagogije,
Fakulteta prirodoslovno – matematičkih i odgojnih
znanosti Sveučilišta u Mostaru